

Jak to przeczytać?

Tyn zbjūr poezyje je po ślůnsku zapisany alfabetym, co go stworzůł za staryj Polski godkoznowca ze Sulkowa – Feliks Steuer. Prawidła tyj uortografije sům fest leke a intuicyjne, choća ludźe, co bildowali śe yno we polskich szkołach, mogům mjeć pjyrzo minuta małe problemy. Skirz tego níżyj wytuplikujemy prawidła czytańo:

Kej porůwnować ślůnski alfabet ze polskim, můmy yno jedna ekstra litera: **ŭ**. Czyto śe ja... tak, jak pado nům jeji wyglůnd. Je to źwjynk mjinđy [u] a [o]. Koźdy Ślůnzok wjy, uo jaki źwjynk sam idźe: taki jak we słowach «kŭń», «dŭł» abo nasz Hajmat – «Ślůnsk».

Pozŭr musimy tyź dać na litera **u**, kero mo dwje fůnkcyje: po pjyrsze uoznaczo uobyczny źwjynk, jak we słowach «uczyć» abo «buk», a po druge «u nyzgoskotwŭrcze», to je źwjynk, kery wjynkszość Ślůnzokůw czyto jak [ɫ], do przikładu: «lauba», «szaufynster», a tyź na poczůntku słowa: «uokno», «uosprawjać».

Inakszyj, ańizeli we polskij godce, zapisujemy po ślůnsku mjynke kŭnsŭnanty (spŭgoski). Kej godůmy po polsku, to źwjynk [ć] zapisujemy na trzi kńify, po ślůnsku kńif je yno jedyn: «ćmok», «ćało», «ćizba», «być», «byće» atd.

Gynau to samo ze źwjynkami [dź], [ń], [ś] a [ź]. Je to fest woźne, bo dyc ganc inakszyj czytůmy pjyrzo sylaba we słowach «źima» a «zicherka» abo «ćisnŭńć» a «ciga».

Tŭź kej widźiće kajś litera [ć], to uod razu czytejće [ć] – i tela.

Tak samo litera **j** zapisujemy inakszyj, ańizeli po polsku – wszyńdźe tam, kaj słyszimy źwjynk [j]. Skirz tego piszemy «bjoły wjŭnek», «djoboł» a «uobjod».

Je źech zicher, że nawet jeźli na pjyrszych zajtach moźeće mjeć problemy, to potym bydźe yno legćij. Prawidła ślůnskij sztojerowij uortografije sům dugszyj wytuplikowane na zajće: www.sztudynt.eu.